

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาศักยภาพของการเป็นสถาบันการเงินชุมชน บ้านดอนชัย ตำบลปง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 2 วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพด้านโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน บ้านดอนชัย และ 2) เพื่อศึกษาศักยภาพด้านผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน บ้านดอนชัย โดยทำการศึกษาศักยภาพด้านโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชนบ้านดอนชัย จากสมาชิกจำนวน 474 คน และคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนบ้านดอนชัย จำนวน 9 คน และศึกษาศักยภาพด้านผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนจากข้อมูลเงินฝาก และจำนวนเงินกู้ รวมไปถึงการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

1. ศักยภาพด้านโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน บ้านดอนชัย

- ด้านสมาชิก

1.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน บ้านดอนชัย

สมาชิกส่วนใหญ่ของสถาบันการเงินชุมชนบ้านดอนชัยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 40-59 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมและค้าขายเป็นหลัก และเป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนเป็นระยะเวลา 7 ปี

1.2 การใช้บริการสถาบันการเงินชุมชนของสมาชิก

สมาชิกส่วนใหญ่มีการใช้บริการเงินฝากสถาบันการเงินชุมชน 1.99 ครั้งต่อเดือน ดัชนีชี้วัดมีระดับคะแนน 2.54 ถือว่ามีศักยภาพการใช้บริการเงินฝากในระดับดี ส่วนการใช้บริการกู้ยืมเงินสถาบันการเงินชุมชนนั้น สมาชิกส่วนใหญ่เคยกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินชุมชนเพื่อใช้ในการค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวนครั้งในการกู้ยืมเฉลี่ย 2 ครั้ง มีดัชนีชี้วัดคะแนนเฉลี่ย 3 ถือได้ว่าสมาชิกมีศักยภาพในการกู้ยืมเงินในระดับดี

1.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชนของสมาชิก

ผลการศึกษาความรู้ทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชน พบว่า สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชน ในระดับดี

สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่ได้คะแนนตั้งแต่ 11 คะแนนขึ้นไป โดยสมาชิกตอบถูกมากที่สุด คือ ตอบถูกทุกคน ได้แก่ ข้อ 1 กองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชนต้องได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ข้อ 2 สถาบันการเงินชุมชนจัดตั้งขึ้นโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อบริการทางการเงินแก่ประชาชนในชุมชน ข้อ 4 สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนคือ บุคคลทั่วไปไม่จำกัดถิ่นที่อยู่อาศัย มีอายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป ข้อ 5 การประชุมสมาชิก ต้องมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมได้ ข้อ 8 กรรมการสถาบันการเงินชุมชนต้องเป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันได้รับเลือกเป็นกรรมการ และข้อ 9 กรรมการสถาบันการเงินชุมชนผู้ใด มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นส่วนตัวในเรื่องใดห้ามมิให้เข้าร่วมประชุมในเรื่องนั้น

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวม ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจในระดับดีเช่นกัน โดยเพศชายมีสัดส่วนที่ตอบถูกมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 11 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 98 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าสมาชิกมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชนในระดับดี

1.4 การมีส่วนร่วมของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน

สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมมากในการเข้าร่วมประชุมในการประชุมสมาชิก และการใช้สิทธิ์ออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมมากที่สุด และพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบันการเงินชุมชนที่ค่าเฉลี่ย 1.51 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมคือ 2.62 มีระดับการมีส่วนร่วมมาก แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสถาบันการเงินมีศักยภาพในการมีส่วนร่วมในระดับดี

- ด้านคณะกรรมการ

1.5 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนบ้านดอนชัย

คณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงมีอายุอยู่ระหว่าง 55-64 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และกรรมการเป็นผู้ที่สมาชิกเลือกขึ้นมาทำหน้าที่ในการบริหารงานจำนวน 9 คน ประกอบด้วย กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกอบต. กำนัน และลูกบ้าน โดยแบ่งหน้าที่ในการทำงานคือ ประธาน รองประธาน เหนรัญญิก ผู้ช่วยเหนรัญญิก เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ ประชาสัมพันธ์ และกรรมการตรวจสอบ/ติดตามเงินกู้ ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในสถาบันการเงินชุมชน สามารถแบ่งได้ 3 ฝ่ายดังนี้ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบัญชี และฝ่ายสินเชื่อ

1.6 การบริหารงานของสถาบันการเงินชุมชน

การบริหารงานของสถาบันการเงินชุมชน บ้านดอนชัย ได้ดำเนินงานภายใต้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากไว้ดังนี้ เงินฝากรวมไม่

ถึง 50,000 ดอกเบี้ย 3.0% ต่อปี เงินฝากรวมตั้งแต่ 50,000 แต่ไม่ถึง 100,000 ดอกเบี้ย 3.6% ต่อปี เงินฝากรวมตั้งแต่ 100,000 ดอกเบี้ย 4.0% ต่อปี ร้อยละ 4 บาทต่อปี และกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 9 บาทต่อปี การพิจารณาการกู้ยืมโดยยึดหลักการพิจารณาวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน หลักประกันหรือผู้ค้ำ รวมไปถึงความสามารถในการหารายได้ โดยจะมีการปล่อยเงินกู้ทั้งปี และมีการติดตามตรวจสอบการใช้เงินกู้และชำระคืนเงินกู้ โดยคณะกรรมการฝ่ายสินเชื่อของสถาบันการเงินชุมชน กำหนดระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้ทั้งรายเดือนรายปี และรายงวด มีการจัดโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงานที่ชัดเจน แสดงว่าสถาบันการเงินชุมชนมีศักยภาพในระดับดี

1.7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชนของคณะกรรมการ

คณะกรรมการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชนในระดับดีมาก เพศชายตอบถูกมากกว่าเพศหญิง ในข้อ 3, 4, 6, 8, 12, 13, 17 ข้อ 19 คณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนทั้งหมดได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 51 ขึ้นไป หรือตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด แสดงว่าคณะกรรมการมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชนในระดับดี

1.8 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชน

คณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในระดับมากในทุกข้อ ยกเว้น ข้อที่ 3 การรับสมาชิกและจัดทำระเบียบสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน และข้อที่ 4 การสำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชนที่หมู่บ้านหรือชุมชนนั้นๆ และข้อที่ 12 การติดตามเร่งรัดหนี้สินของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน สำหรับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการมีทั้งหมด 12 กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเกิน 1.51 ขึ้นไปจำนวน 11 กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม 2.56 มีระดับการมีส่วนร่วมมาก มีศักยภาพในระดับดี แสดงว่าคณะกรรมการมีศักยภาพในการมีส่วนร่วมกับสถาบันการเงินชุมชนในระดับดี

2. ศักยภาพด้านผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน บ้านดอนชัย

2.1 ผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน บ้านดอนชัย

ผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนบ้านดอนชัย ตั้งแต่เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2549 ถึงเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2554 มีสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนทั้งหมด 474 คน มียอดเงินฝากทั้งหมด 10,184,122.00 บาท มีการอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกเป็นจำนวนเงิน 8,495,000 บาท

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเงินฝากและจำนวนเงินกู้ยืมของสมาชิก โดยเฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาตามสัดส่วนเงินกู้ต่อเงินฝากของสมาชิก พบว่า มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2554 และเมื่อพิจารณาการชำระคืนเงินกู้ยืมของ

สมาชิก พบว่า สมาชิกมีการชำระคืนเงินกู้ที่ตรงเวลาเป็นไปตามกำหนดเวลาที่ได้ทำไว้ในสัญญาเงินกู้ ทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องของหนี้ที่ค้างชำระ แสดงว่า สถาบันการเงินชุมชนบ้านดอนชัยมีศักยภาพด้านผลการดำเนินงานระดับดี

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาทั้งสมาชิกและคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันการเงินในหลายข้อ ดังนั้น คณะกรรมการควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของสถาบันการเงินให้มากขึ้น และถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกให้เข้าใจตรงกัน เพื่อให้การปฏิบัติและดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนเป็นไปประเพณีและถูกต้อง

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาศักยภาพสถาบันการเงินชุมชนครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพด้านผลการดำเนินงานเบื้องต้น ได้แก่ ด้านเงินกู้ และเงินฝาก การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาศักยภาพด้านการดำเนินงานที่แสดงถึงศักยภาพด้านการเงินของสถาบันการเงินชุมชนที่มากขึ้น ได้แก่ การวิเคราะห์ห้วงการเงิน งบกำไรขาดทุน งบดุล และอัตราส่วนทางการเงิน รวมทั้งการประเมินด้านการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ของเครือข่ายกองทุน ผลกระทบเชิงสังคม เช่น การมีงานทำ รายได้ของสมาชิก คุณภาพชีวิตของสมาชิก และ ด้านการติดตามและตรวจสอบการบริหารกองทุน เพื่อจัดลำดับประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านก่อนการยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชน